

ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ.
(นายณัฐชาติ วงศ์ประเสริฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ)

☒ เป็นร่างการเงิน

☐ ไม่เป็นร่างการเงิน

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ. มีหลักการเพื่อให้มีกฎหมายว่าด้วยข้าวและชาวนาแห่งชาติ ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายปรับปรุง และมีเหตุผลความว่า โดยที่ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงทางอาหารและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเกษตรกรชาวนายังเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่เป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและวัฒนธรรมไทยมาอย่างยาวนาน ทว่าในปัจจุบันสภาวะการณ์การผลิตและการค้าข้าวเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างอย่างรุนแรง ทั้งจากวิกฤตการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรง การแข่งขันด้านราคาและเทคโนโลยีในเวทีการค้าโลกและข้อจำกัดจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยของเกษตรกรชาวนาไทย ประกอบกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการค้าข้าวในปัจจุบันมีความล้าสมัย มุ่งเน้นแนวคิดการควบคุมและการกำหนดโทษทางอาญาจนเกินความจำเป็น ส่งผลขัดขวางการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมือง ตลอดจนสร้างต้นทุนทางธุรกรรมแฝงที่ซ้ำเติมเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกและบั่นทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับสากล

เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของข้าวไทยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวนาอย่างยั่งยืน สมควรปรับเปลี่ยนกลไกทางกฎหมายจากการกำกับควบคุมโดยภาครัฐไปสู่การส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจเชิงบวกอย่างบูรณาการครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนถึงปลายน้ำ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการผลิตข้าวลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือข้าวคาร์บอนต่ำเพื่อรองรับมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน การจัดตั้งกองทุนข้าวและชาวนาเพื่อจัดสวัสดิการและระบบบำนาญสำหรับชาวนาสูงวัย การส่งเสริมเสถียรภาพในการวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าว การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ศูนย์ข้าวเปลือกชุมชนและเขตพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรสำหรับการเพาะปลูกข้าวลักษณะพิเศษ ตลอดจนการสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างเสรี เพื่อสร้างความสมดุล ความมั่นคง และศักดิ์ศรีให้แก่ชาวนาไทยในวิถีเกษตรกรรมสมัยใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

1. การกำหนดบทนิยาม “ข้าว” “ข้าวคาร์บอนต่ำ” “ชาวนา” “เมล็ดพันธุ์ข้าว” “ผู้ประกอบการค้าข้าว” “คณะกรรมการ” “กองทุน” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “รัฐมนตรี” (ร่างมาตรา 4)
2. ปฏิรูปคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวและชาวนาแห่งชาติ โดยเพิ่มสัดส่วนตัวแทนเกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา 6)

3. ขยายสิทธิการขึ้นทะเบียนชานาให้ครอบคลุมผู้ที่ทำนาในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิแต่ใช้ประโยชน์จริง (ร่างมาตรา 12)
4. กำหนดสิทธิประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมให้แก่ชาวนาซึ่งขึ้นทะเบียน เช่น เงินอุดหนุนการทำนา การลดโลกร้อน และสิทธิในคาร์บอนเครดิต (ร่างมาตรา 13)
5. ปลดล็อกเสรีภาพในการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน (ร่างมาตรา 14)
6. ส่งเสริมการใช้ระบบดิจิทัลในธุรกรรมการค้าข้าวและตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร การปลูกข้าวและเกษตรกรรมยั่งยืน (ร่างมาตรา 15 และร่างมาตรา 17)
7. จัดตั้งกองทุนข้าวและชาวนาเพื่อเป็นแหล่งงบประมาณสำหรับระบบบำนาญชาวนาและสวัสดิการเกษตรกรสูงวัย (ร่างมาตรา 18 ถึง ร่างมาตรา 20)
8. เปลี่ยนแปลงรูปแบบบทกำหนดโทษจากโทษอาญาเป็นโทษปรับพินัยเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน (ร่างมาตรา 22 ถึง ร่างมาตรา 24)

ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ.
มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489”	มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ.”
มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ได้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
	มาตรา 3 ให้ยกเลิก (1) พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 (2) พระราชบัญญัติการค้าข้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2489
มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว และรวมตลอดถึงปลายข้าว รำ และสิ่งใด ๆ ที่แปรสภาพมาจากข้าว	มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว และรวมตลอดถึงปลายข้าว รำข้าว และให้หมายความรวมถึงส่วนประกอบของต้นข้าว ที่อาจนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าอื่นได้ ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราช กิจจานุเบกษา “ข้าวคาร์บอนต่ำ” หมายความว่า ข้าวที่ผลิต ผ่านกระบวนการทำนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ.
“การค้าข้าว” หมายความว่า การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน หรือโอนกรรมสิทธิ์ข้าว รวมตลอดถึงการสีข้าว ทั้งนี้ นอกจากสำหรับบริโภคในครอบครัว “ผู้ค้าข้าว” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวตามพระราชบัญญัตินี้ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้	มีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตลอดห่วงโซ่การผลิต และได้รับการประเมินหรือการรับรองมาตรฐานคาร์บอนต่ำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด “ชาวนา” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมในด้านการทำนาเป็นหลักเพื่อการบริโภคหรือเพื่อการค้า และให้หมายความรวมถึงกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร หรือวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับข้าว และรวมถึงบุคคลซึ่งได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการทำนาโดยมิได้มีเอกสารสิทธิตามกฎหมายที่ดินแต่ได้ครอบครองทำประโยชน์โดยสงบและเปิดเผย “เมล็ดพันธุ์ข้าว” หมายความว่า เมล็ดข้าวที่ใช้สำหรับการเพาะปลูกเพื่อการขยายพันธุ์หรือเพื่อการผลิตข้าว “ผู้ประกอบการค้าข้าว” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการโรงสีข้าว ผู้ค้าส่งข้าว ผู้ค้าปลีกข้าว หรือผู้ส่งออกข้าว โดยได้รับการส่งเสริมสิทธิการส่งออกสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยไม่มีข้อจำกัดด้านปริมาณการเก็บสินค้าข้าวขึ้นต่ำที่เกินความจำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงทางอาหาร “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวและชาวนาแห่งชาติ “กองทุน” หมายความว่า กองทุนข้าวและชาวนา “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชานาแห่งชาติ พ.ศ.
มาตรา 22 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้	มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
	หมวด 1 คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวและชานาแห่งชาติ
มาตรา 4 ให้มีกรรมการคนหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งนาย และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าหกนายซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจและหน้าที่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้	มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการคนหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวและชานาแห่งชาติ” ประกอบด้วย (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง (4) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอธิบดีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านเศรษฐศาสตร์เกษตร การปรับปรุงพันธุ์ข้าว การตลาดข้าว นวัตกรรม สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย โดยในจำนวนนี้ต้องแต่งตั้งจากตัวแทนที่ได้รับการเสนอชื่อโดยสภาเกษตรกรแห่งชาติไม่น้อยกว่าสี่คน

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
	ตัวแทนสมาคมโรงสีข้าวไทยหนึ่งคน และตัวแทนสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยหนึ่งคน ให้อธิบดีกรมการค้าข้าวเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการค้าข้าวแต่งตั้งข้าราชการในกรมการค้าข้าวจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ
	มาตรา 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่
	มาตรา 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (1) ตาย (2) ลาออก (3) คณะรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ (4) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ในกรณีที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงในภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการนั้นพ้นจาก

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
	ตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน แต่ถ้าวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่
มาตรา 5 คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลใด หรือคณะบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งแทนคณะกรรมการได้ มาตรา 6 ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือเคหะสถานของบุคคลใดเพื่อตรวจข้าว ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยนข้าว รายงานการค้าข้าวและเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการค้าข้าวได้ในเวลากลางวัน และมีอำนาจสั่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำในเรื่องที่เกี่ยวกับการนั้นได้ มาตรา 7 ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศเขตควบคุมการค้าข้าวได้ มาตรา 8 ในเขตควบคุมการค้าข้าว ให้คณะกรรมการมีอำนาจ (1) แบ่งแยกประเภทผู้ประกอบการค้าข้าว และสั่งผู้ประกอบการค้าข้าว ประเภทหนึ่งประเภทใดหรือทุกประเภท ให้ขออนุญาตประกอบการค้าข้าว (2) กำหนดราคาข้าว และสั่งห้ามมิให้ขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้ (3) กำหนดราคาข้าว และสั่งห้ามมิให้ซื้อจากกลสิกรต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ (4) สั่งห้ามซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนหรือโอนกรรมสิทธิ์ข้าว เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้	มาตรา 9 คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ (1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทข้าวและชวานาของประเทศ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยมุ่งเน้นระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและเกษตรกรรมคาร์บอนต่ำ (2) กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมการผลิต การตลาด และการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยประสานงานร่วมกับสภาเกษตรกรแห่งชาติและองค์กรชวานา (3) ส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวไทยให้มีคุณภาพสูง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกและตลาดอาหารสัตว์มูลค่าสูง โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการวิจัยปรับปรุงพันธุ์และการพยากรณ์ผลผลิต (4) กำหนดมาตรฐานและระเบียบการใช้ตราสัญลักษณ์คุณภาพ “ดีคาร์บอน ไรซ์” และส่งเสริมระบบตรวจสอบย้อนกลับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคการทำนาข้าว (5) กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนเพื่อการส่งเสริมอย่างสมัครใจ (6) บริหารจัดการและกำกับดูแลกองทุนข้าวและชวานา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชานาแห่งชาติ พ.ศ.
(5) สั่งให้แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บข้าวหรือสั่งห้ามยักย้ายข้าวจากสถานที่เก็บหรือเปลี่ยนแปลงสภาพข้าว เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ (6) สั่งให้ผู้มีข้าวอยู่ในครอบครองขายข้าวให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดตามราคาและปริมาณที่คณะกรรมการกำหนดหรือสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ยึดและบังคับซื้อข้าวตามราคาและปริมาณที่คณะกรรมการกำหนดในกรณีที่มีการขัดขึ้นคำสั่งของคณะกรรมการกับมีอำนาจกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขในการชำระเงินค่าข้าวและในการส่งมอบข้าวขึ้น ในกรณีไม่พบตัวผู้มีข้าวอยู่ในครอบครอง คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ปิดคำสั่งให้ขายข้าวไว้ ณ สถานที่เก็บข้าวหรือพาหนะขนข้าวขึ้น เมื่อล่วงพ้นเจ็ดสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาปิดคำสั่งแล้ว ผู้มีข้าวอยู่ในครอบครองไม่มาจัดการขายให้ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดและบังคับซื้อตามความในวรรคก่อนได้ มาตรา 9 ในเขตควบคุมการค้าข้าว ผู้ประกอบการค้าข้าวประเภทซึ่งคณะกรรมการสั่งให้ขออนุญาตประกอบการค้าข้าว ต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการก่อนจึงจะทำการค้าข้าวได้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขระบุไว้ในหนังสืออนุญาต ผู้ประกอบการค้าข้าวต้องปฏิบัติตามข้อความและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในหนังสืออนุญาตนั้น การขออนุญาตประกอบการค้าข้าว ให้ทำตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ทำการค้าข้าวประเภทซึ่งคณะกรรมการสั่งให้ขออนุญาตหากได้ประกอบการค้าข้าวอยู่ก่อนวันที่คณะกรรมการสั่งนั้นให้ยื่นคำขออนุญาต	

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
ประกอบการค้าข้าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด	
	มาตรา 10 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการคนหนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม และถ้ารองประธานกรรมการคนที่สองไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องดังกล่าว กรรมการนั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมพิจารณาเรื่องนั้น
	มาตรา 11 ให้กรรมการข้าวทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการ
	หมวด 2 การคุ้มครอง สิทธิประโยชน์ และส่งเสริมวิถีชีวิตชวานา
	มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของชวานา ให้กรรมการข้าวจัดทำและปรับปรุงระบบทะเบียนชวานาอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
	ให้ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน โดยการขึ้นทะเบียนดังกล่าว ให้รวมถึงชวานาที่ทำนาในที่ดินที่มีได้มีเอกสารสิทธิ แต่มีพยานหลักฐานหรือการรับรองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับชุมชนว่าได้ทำนาจริงในพื้นที่นั้นต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าสามฤดูกาลผลิต
	มาตรา 13 ชวานาซึ่งขึ้นทะเบียนตามมาตรา 12 มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลการเกษตร หรือเงินอุดหนุนตามมาตรการส่งเสริมของรัฐ (2) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำจากสถาบันการเงินของรัฐผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลและแอปพลิเคชันของรัฐที่มีความมั่นคงปลอดภัย (3) การได้รับความช่วยเหลือและเยียวยากรณีประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างเร่งด่วนและเป็นธรรม (4) การได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตร และเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (5) สิทธิในการได้รับการอุดหนุนค่าปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีการทำนาคาร์บอนต่ำด้วยวิธีเปียกสลับแห้ง ในอัตราที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาทต่อไร่ต่อฤดูกาลผลิต (6) สิทธิในการถือครองและสะสมคาร์บอนเครดิตที่เกิดจากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในแปลงนาของตน และสิทธิในการปันส่วนเพื่อจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในตลาดคาร์บอนทั้งในระดับประเทศและระดับสากล
	มาตรา 14 ให้กรมการข้าวร่วมกับสภาเกษตรกรแห่งชาติและองค์กรชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการ

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ.
	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนและวิสาหกิจชุมชนอย่างสมัครใจ โดยปราศจากการผูกขาดทางการค้า ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐออกกระเปียบหรือข้อบังคับที่ส่งผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือกำหนดโทษทางอาญา แก่ชาวนา วิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มเกษตรกร ในการเก็บรักษา พัฒนา คัดเลือก แบ่งปัน แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย เมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมืองหรือเมล็ดพันธุ์ข้าวที่พัฒนาขึ้นเองในท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากรพันธุกรรม
	หมวด 3 การส่งเสริมการตลาดและเสถียรภาพราคา
	มาตรา 15 ในการรับซื้อข้าวจากชาวนา ผู้ประกอบการค้าข้าวต้องจัดทำหลักฐานการรับซื้อข้าวส่งมอบให้แก่ชาวนาในทันทีที่รับมอบข้าว โดยอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อผู้ซื้อ ชื่อผู้ขาย วันเวลา สถานที่ ชนิดพันธุ์ข้าว น้ำหนัก ความชื้น ราคาต่อหน่วย และรายการหักความชื้นหรือสิ่งเจือปนที่ชัดเจนและเป็นธรรม เพื่อความสะดวกและลดต้นทุนทางธุรกรรม ผู้ประกอบการค้าข้าวสามารถจัดทำหลักฐานการรับซื้อข้าวในรูปแบบระบบบันทึกธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ส่งมอบผ่านแอปพลิเคชันหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นที่กรมการค้าภายในให้การรับรองได้
มาตรา 10 ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว ต้องเก็บหนังสืออนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งอาจจะแลเห็นได้สะดวก ณ สถานที่ทำการค้าข้าว	
มาตรา 11 บทบัญญัติมาตรา 9 มิให้ใช้บังคับแก่	

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
(1) กสิกรซึ่งขายหรือแลกเปลี่ยนข้าวซึ่งกสิกรนั้นผลิตได้จากเนื้อที่ที่ตนทำ (2) ผู้ที่ขายหรือแลกเปลี่ยนข้าวครั้งหนึ่งมีปริมาณดังนี้ (ก) ข้าวเปลือกทุกชนิดไม่เกินสองเกวียนหลวง (ข) ข้าวอื่น ๆ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดกิโลกรัม	
มาตรา 12 ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องทำรายงานการค้าข้าวประจำวันตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดเก็บไว้ ณ สถานที่ที่ทำการค้าข้าว และต้องยื่นรายงานการค้าข้าวต่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบระยะเวลาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด การทำรายงานการค้าข้าวดังกล่าวในวรรคก่อน คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยกเว้นให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวประเภทหนึ่งประเภทใดก็ได้ และให้มีอำนาจสั่งถอนการยกเว้นนั้นด้วย	
มาตรา 13 หนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าวหรือหนังสืออนุญาตอื่น ๆ ให้มีกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการกำหนดระบุไว้ในหนังสืออนุญาต	
มาตรา 14 ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว ต้องแสดงราคาข้าวประจำวันเป็นภาษาไทยไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งอาจจะแลเห็นได้สะดวก ณ สถานที่ทำการค้าข้าว	
มาตรา 15 ผู้ได้รับหนังสืออนุญาตคนใดฝ่าฝืนประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดที่ระบุไว้ในหนังสืออนุญาต หรือฝ่าฝืน	

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
บทบัญญัติใด ๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งถอนหนังสืออนุญาตนั้นได้	
มาตรา 16 หนังสืออนุญาตให้ประกอบ การค้าข้าวให้ใช้ได้เฉพาะตัว จะโอนกันไม่ได้และ เมื่อเลิกประกอบการค้าข้าวแล้ว ต้องแจ้งให้ คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ	
มาตรา 16 ทวิ เจ้าของโรงสีข้าวหรือ ผู้ประกอบการโรงสีข้าวคนใดหยุดหรือแก่งหยุด ทำการสีข้าวหรือไม่ทำการสีข้าวให้เต็มกำลังที่ โรงสีนั้นสามารถที่จะทำการสีได้ คณะกรรมการ มีอำนาจที่จะเรียกให้กระทำการสีข้าวหรือสีข้าว ให้เต็มกำลังต่อไปภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีอำนาจกำหนดค่าจ้างสีข้าวให้ปฏิบัติได้ เมื่อคณะกรรมการได้มีคำสั่งตามความ ในวรรคก่อนแล้ว เจ้าของโรงสีข้าวหรือ ผู้ประกอบการโรงสีข้าว ไม่ปฏิบัติภายในระยะเวลา ที่ คณะกรรมการกำหนดให้ คณะกรรมการ มีอำนาจเข้ายึดโรงสีนั้นมาดำเนินการเสียเองได้ และในการนี้เจ้าของโรงสีไม่มีสิทธิที่จะเรียก ค่าทดแทนหรือค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น	
	มาตรา 16 ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการ จัดตั้งและการดำเนินงานของ “ศูนย์ข้าวเปลือก ชุมชน” ภายใต้การบริหารจัดการของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อทำหน้าที่ เป็นกลไกกลางในการรวบรวมข้าวเปลือก การลด ความชื้น การตาก และการชะลอการขายข้าว ในช่วงผลผลิตล้นตลาด เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง และเสถียรภาพราคาข้าวในระดับท้องถิ่น
	มาตรา 17 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาขีด ความสามารถในการแข่งขัน คณะรัฐมนตรีโดย คำแนะนำของคณะกรรมการอาจประกาศเขต

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชาวนาแห่งชาติ พ.ศ.
	ส่งเสริมพิเศษทางเกษตรกรรม เรียกว่า “เขตพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรการปลูกข้าวและเกษตรกรรมยั่งยืน” ในพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีพื้นที่ทำนาต่อเนื่องกันตั้งแต่ห้าหมื่นไร่ขึ้นไป เพื่อสนับสนุนงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำและระบบชลประทานอัจฉริยะ ลานตาก ยุ้งฉาง โรงอบลดความชื้น เครื่องจักรกลการเกษตร และระบบตรวจวัดคาร์บอนเครดิตภาคสนามอย่างครบวงจร
	หมวด 4 กองทุนข้าวและชาวนา
	มาตรา 18 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในกรมการค้าข้าว เรียกว่า “กองทุนข้าวและชาวนา” เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและค่าใช้จ่ายในการส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตชาวนา การจัดสวัสดิการและบำนาญชาวนาและการสนับสนุนนวัตกรรมการผลิตและการค้าข้าวอย่างยั่งยืน โดยให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล
	มาตรา 19 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้ (1) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ (2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีเพื่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ (3) เงินที่ได้รับการแบ่งสรรจากรายได้ภาษีคาร์บอนของประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรมตามที่กฎหมายกำหนด (4) เงินที่ได้รับจากค่าปรับปิ่นัยตามพระราชบัญญัตินี้ (5) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากเงื่อนไขที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของกองทุน (6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
	มาตรา 20 การบริหารและการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (1) การจัดตั้งและดำเนินระบบสวัสดิการและบำนาญสำหรับชวานาส่งวัยที่ขึ้นทะเบียนและทำนาตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน (2) การสนับสนุนเงินอุดหนุน เครื่องมือ และเทคโนโลยีสำหรับการทำนาคาร์บอนต่ำและการจัดการฟางข้าวโดยวิธีการไม่เผา (3) การสนับสนุนทุนการศึกษา การวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ข้าวด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และการแปรรูปข้าวพรีเมียม (4) การสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานและจัดหาอุปกรณ์ปรับปรุงคุณภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์ข้าวชุมชนและศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน (5) การบรรเทาความเดือดร้อนและการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติของชวานาในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน
	หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่
มาตรา 6 ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใดเพื่อตรวจข้าว ใบรับในการขายหรือแลกเปลี่ยนข้าว รายงานการค้าข้าวและเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการค้าข้าวได้ในเวลากลางวัน และมีอำนาจสั่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำในเรื่องที่เกี่ยวกับการนั้นได้	มาตรา 21 ในการปฏิบัติ การตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ (1) เข้าไปในสถานที่ประกอบการค้าข้าว โรงสีข้าว หรือสถานที่เก็บข้าว ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานการค้าข้าวให้เป็นไปตามกฎหมาย (2) มีหนังสือสอบถามหรือสั่งให้ผู้ประกอบการค้าข้าวส่งเอกสาร ข้อมูล หรือสถิติที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหรือการผลิตข้าวในรูปแบบดิจิทัล (3) เก็บตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ข้าวหรือข้าวเพื่อนำไปวิเคราะห์มาตรฐานในปริมาณที่จำเป็น

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
	โดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด (4) สิ่งอายุัดหรือยัดข้าวที่มีการตรวจสอบพบในเบื้องต้นว่ามีการปลอมปนหรือมีสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคเพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินการตามกฎหมาย
	หมวด 6 บทกำหนดโทษ
มาตรา 17 ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งออกตามความในมาตรา 8 (2) หรือ (3) หรือ (4) หรือ (5) หรือ (6) หรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดที่ระบุไว้ในหนังสืออนุญาตซึ่งออกตามความในมาตรา 8 (4) หรือ (5) ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงห้าพันบาท มาตรา 18 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 9 หรือมาตรา 12 วรรคหนึ่ง ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ มาตรา 19 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 10 มาตรา 14 หรือมาตรา 16 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ มาตรา 20 ผู้ใดให้ถ้อยคำเท็จในการแจ้งปริมาณหรือสถานที่เก็บข้าว หรือขัดขืนหรือฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา 6 หรือให้ถ้อยคำเท็จแก่บุคคลนั้น ๆ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ	มาตรา 22 ผู้ประกอบการค้าข้าวผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง โดยไม่จัดทำหลักฐานการรับซื้อข้าว หรือจัดทำหลักฐานไม่ครบถ้วนตามที่กำหนด ให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าพันบาท ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการจัดทำรายงานเท็จหรือจงใจใช้ข้อมูลเท็จเพื่อกดราคารับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาอย่างไม่เป็นธรรม ให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินห้าหมื่นบาท

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
มาตรา 21 พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการช่วยเหลือให้มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท	
มาตรา 21 ทวิ ข้าวซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดตลอดจนสิ่งที่ใช้บรรจุให้รับเสีย	
	มาตรา 23 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 21 ให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
	มาตรา 24 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นหรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย
	บทเฉพาะกาล
	มาตรา 25 บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	ร่างพระราชบัญญัติข้าวและชวานาแห่งชาติ พ.ศ.
	มาตรา 26 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบาย และบริหารจัดการข้าวแห่งชาติที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน วันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติ หน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลาง ก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตาม พระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

- 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) กระทรวงพาณิชย์
- 3) กรมการค้าข้าว

2. ผู้เกี่ยวข้องโดยอ้อม

- 1) กระทรวงมหาดไทย
- 2) กระทรวงอุตสาหกรรม
- 3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม
- 5) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- 6) สำนักงานคณะกรรมการตรวจข้าว สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- 7) สมาคมโรงสีข้าวไทย
- 8) สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย
- 9) สมาคมผู้ประกอบการข้าวถุงไทย
- 10) สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ข้าวไทย
- 11) สมาคมชวานาและเกษตรกรไทย

3. ผู้เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

ประเด็นเพื่อรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดบทนิยาม “ข้าว” “ข้าวคาร์บอนต่ำ” “ชาวนา” “เมล็ดพันธุ์ข้าว” “ผู้ประกอบการค้าข้าว” “คณะกรรมการ” “กองทุน” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “รัฐมนตรี” (ร่างมาตรา 4)

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดหน้าที่และอำนาจ องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ การคัดเลือก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว และชาวนาแห่งชาติ (ร่างมาตรา 6 ถึงร่างมาตรา 9)

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้ผู้ที่ทำนาในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ แต่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินจริง สามารถขึ้นทะเบียนเป็นชาวนาได้ และการกำหนดสิทธิประโยชน์ให้แก่ชาวนาที่ขึ้นทะเบียน เช่น ได้รับเงินอุดหนุนการทำนา การเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ การได้รับความช่วยเหลือและเยียวยากรณีประสบภัยพิบัติอย่างเร่งด่วนและเป็นธรรม เป็นต้น (ร่างมาตรา 12 และร่างมาตรา 13)

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้ชุมชนมีเสรีภาพในการวิจัย พัฒนา ผลิต และใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ข้าว และส่งเสริมให้นำระบบดิจิทัลมาใช้ในการทำธุรกรรมการค้าข้าว และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการส่งเสริมการปลูกข้าวและเกษตรกรรมแบบยั่งยืน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการค้าข้าว (ร่างมาตรา 14 ถึงร่างมาตรา 17)

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการจัดตั้งกองทุนข้าวและชาวนา เพื่อสนับสนุนระบบบำนาญชาวนาและสวัสดิการสำหรับเกษตรกรสูงวัย (ร่างมาตรา 18 ถึงร่างมาตรา 20)

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการเปลี่ยนบทกำหนดโทษจากโทษอาญาเป็นโทษปรับพินัย เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน (ร่างมาตรา 22 ถึงร่างมาตรา 24)

7. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช 2489 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีปัญหาหรือไม่ อย่างไร และการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้หรือไม่ เพียงใด

8. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

หากท่านประสงค์แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม สามารถส่งข้อมูลได้ที่
section77.2@parliament.go.th